

מאמר יג

טעם שהתרנגול נקרא גבר

גבר שיפייס אשתו בשעת תשמיש, וזה שסיים הכתוב "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'", כלומר ברכה זו יבורך ירא ה' כשהוא גבר שעושה כדרך התרנגול, דהכופה אשתו לתשמיש הוויין לו בנים שאינם מהוגנים כדאמרן לעיל, עכ"ד דפח"ח וש"י.

ולאור האמור נ"ל בס"ד, דלפיכך נקרא התרנגול גבר שממנו יש ללמוד להיות גבור הכובש את יצר תאוותו ונוהג בדרך ארץ לא לכוף אשתו כי אם מדעתה, והוא "גבר ירא ה'" דהירא את ה' נוהג בגבורה בדרך ארץ, וכתב תורת חיים הנ"ל, דרות אמרה לבועז "ופרשת כנפיך על אמתך", רמזה לו בצניעות שישאנה, כתרנגול שפורש כנפיו לפיוס לפני התשמיש, וארורים הרשעים שאשת פוטיפר אמרה ליוסף "שכבה עמי", כבהמה.

איתא בגמ' עירובין ק': אלמלא נתנה תורה היינו למדים וכו' דרך ארץ מתרנגול שמפייס ואחר כך בועל, ובגמ' שם, אסור לאדם לכפות את אשתו לדבר מצוה שנא' "ואן ברגלים חוטא", והכופה את אשתו לדבר מצוה הוויין לו בנים שאינם מהוגנים שנא' "גם בלא דעת נפש לא טוב".

וכתב הגאון תורת חיים דנראה דהיינו דכתי' "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנך הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'", דקדק הכתוב ונקט "גבר ירא ה'" ולא אמר "איש ירא ה'" כמ"ש בכמה מקומות, רמז הכתוב ליראי ה' שיצמחו ויעלו בניו כשתילי זיתים סביב לשלחנו, פי' שיהיו לו בנים מהוגנים, בתנאי זה כשיעשה אותו ירא ה' כדרך התרנגול הנקרא

עוד י"ל כיון דהתרנגול קורא בקול בחצות הלילה, ובפרק שירה התרנגול אומר כמה שירים, ואומר "עד מתי עצל תשכב וגו'", ובשו"ע סעי' א', **יתגבר** כארי לעמוד בבוקר לעבודת

בּוֹרָאוֹ שִׁיחָא הוּא מַעֲוֵר הַשַּׁחַר, וְיֵשׁ בּוֹה"ק שֶׁהֵיוּ חֲכָמִים שֶׁהִיָּה לָהֶם תִּרְנַגּוֹל לַעֲוֹרֵרם בַּחֲצוֹת, וי"ל דְּלֵהֲכִי נִקְרָא הַתִּרְנַגּוֹל גִּבּוֹר שֶׁהוּא מַעֲוֹר

לְהַתְּגַבֵּר לְקוֹם בַּהֲשַׁכְמָה, ודו"ק:

